Evropski parlament
2024-2029

SPREJETA BESEDILA

P10_TA(2026)0252

Nasprotovanje delegiranemu aktu: začrtani potek za zmanjšanje prispevka pogonskih biogoriv, drugih tekočih biogoriv in biomasnih goriv z visokim tveganjem za posredno spremembo rabe zemljišč k ciljem glede energije iz obnovljivih virov

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 8. julija 2026 o Delegirani uredbi Komisije z dne 10. aprila 2026 o spremembi Delegirane uredbe Komisije (EU) 2019/807 zaradi vključitve začrtanega poteka za postopno zmanjšanje prispevka pogonskih biogoriv, drugih tekočih biogoriv in biomasnih goriv z visokim tveganjem za posredno spremembo rabe zemljišč k ciljem glede energije iz obnovljivih virov (C(2026)02306 – 2026/2680(DEA))

Evropski parlament,

– ob upoštevanju delegirane uredbe Komisije (C(2026)02306),

– ob upoštevanju člena 290 Pogodbe o delovanju Evropske unije,

– ob upoštevanju Direktive (EU) 2018/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov[1] ter zlasti člena 26(2), drugi pododstavek, in člena 35(7) Direktive,

– ob upoštevanju Delegirane uredbe Komisije (EU) 2019/807 z dne 13. marca 2019 o dopolnitvi Direktive (EU) 2018/2001 glede določitve surovin z visokim tveganjem za posredno spremembo rabe zemljišč, v zvezi s katerimi se ugotavlja znatna širitev proizvodnega območja na zemljišča z visoko zalogo ogljika, ter certificiranja pogonskih biogoriv, drugih tekočih biogoriv in biomasnih goriv z nizkim tveganjem za posredno spremembo rabe zemljišč[2],

---

1 UL L 328, 21.12.2018, str. 82, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2018/2001/oj.

2 UL L 133, 21.5.2019, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2019/807/oj.

– ob upoštevanju člena 114(3) Poslovnika,

– ob upoštevanju predloga resolucije Odbora za industrijo, raziskave in energetiko,

A. ker Direktiva (EU) 2018/2001 za to, da bi biogoriva, ki se upoštevajo pri doseganju tega cilja, prinesla resnične koristi, uvaja tudi okvir za zmanjšanje tveganja posredne spremembe rabe zemljišč, na podlagi katerega se lahko surovine razvrstijo kot surovine z visokim tveganjem za posredno spremembo rabe zemljišč;

B. ker je bila z Delegirano uredbo Komisije (EU) 2019/807 določena metodologija za določitev surovin z visokim tveganjem za posredno spremembo rabe zemljišč, in sicer njen člen 3 izrecno zahteva, da ocena temelji na podatkih „od leta 2008“, ter določa 10-odstotni prag širitve na zemljišča z visoko zalogo ogljika, nad katerim se surovina šteje za surovino z visokim tveganjem za posredno spremembo rabe zemljišč; ker je Komisija v poročilu iz leta 2019 na podlagi te metodologije in tega izhodišča ugotovila, da delež širitve soje na zemljišča z visoko zalogo ogljika znaša 8 %, kar je pod kvalifikacijskim pragom, tako da soja ni bila razvrščena kot surovina z visokim tveganjem za posredno spremembo rabe zemljišč;

C. ker sta Indonezija in Malezija pri STO vložili spora (DS593 in DS600), s katerima sta izpodbijali okvir Unije o posredni spremembi rabe zemljišč, zlasti uvrstitev palmovega olja med surovine z visokim tveganjem za posredno spremembo rabe zemljišč in postopek certificiranja surovin z nizkim tveganjem za posredno spremembo rabe zemljišč; ker je odbor STO za reševanje sporov januarja 2025 na splošno presodil v korist Unije, je pa ugotovil posamične kršitve, in sicer nepravočasno posodobitev znanstvenih podatkov, pomanjkljivosti v postopku certificiranja surovin z nizkim tveganjem za posredno spremembo rabe zemljišč in neustrezno obveščanje o ukrepih; ker je odbor ugotovil pomanjkljivosti v postopkih Unije, ne pa pri njeni odločitvi, katere kmetijske rastline bo razvrstila kot surovine z visokim tveganjem za posredno spremembo rabe zemljišč;

D. ker se z delegiranim aktom soja poleg palmovega olja na podlagi posodobljenih znanstvenih podatkov dodaja na seznam surovin z visokim tveganjem za posredno spremembo rabe zemljišč, kar pomeni, da bi se biodizel na osnovi soje do leta 2030 v celoti opustil pri upoštevanju ciljev EU glede energije iz obnovljivih virov;

E. ker Parlament ne nasprotuje začrtanemu poteku postopnega opuščanja za palmovo olje, katerega razvrstitev med surovine z visokim tveganjem za posredno spremembo rabe zemljišč je znanstveno potrjena in nesporna, niti odpravi pomanjkljivosti v postopku certificiranja surovin z nizkim tveganjem za posredno spremembo rabe zemljišč, kar sta ustrezna odgovora na odločitev odbora STO za reševanje sporov in bi ju bilo treba ohraniti v vseh

revidiranih delegiranih aktih;

F. ker razvrstitev soje kot surovine z visokim tveganjem za posredno spremembo rabe zemljišč v delegiranem aktu temelji na posodobljenih znanstvenih podatkih, ki odstopajo od izhodišča za opazovanje, določenega v členu 3 Delegirane uredbe Komisije (EU) 2019/807, tj. leto 2008, saj je bilo obdobje opazovanja prestavljeno na leto 2014; ker te spremembe izhodiščnega leta ne zahteva odločitev odbora STO za reševanje sporov, ki se je nanašala na pravočasno posodobitev podatkov, ne pa na izbiro izhodiščnega leta; ker bi ob uporabi prvotnega izhodiščnega leta, tj. 2008, kot je določeno v obstoječem pravnem okviru, delež širitve soje na zemljišča z visoko zalogo ogljika najverjetneje ostal pod pragom 10 % in se torej soja ne bi uvrščala med surovine z visokim tveganjem za posredno spremembo rabe zemljišč;

G. ker v posodobljenih znanstvenih podatkih, na katerih temelji razvrstitev soje, niso upoštevane prakse zaporedne pridelave dveh poljščin, pri katerih se soja prideluje kot druga poljščina na zemljišču, ki je bilo v istem koledarskem letu že uporabljeno za primarne poljščine; ker se zaradi te metodološke vrzeli precenjuje širjenje območij pridelave soje in s tem napihuje izračunani delež širitve na zemljišča z visoko zalogo ogljika;

H. ker je tveganje posredne spremembe rabe zemljišč, povezano z gojenjem soje, geografsko skoncentriranim v južnoameriški pridelavi; ker pridelava soje v Uniji ne povzroča krčenja gozdov ali spreminjanja rabe zemljišč, ki naj bi ju pomagal reševati okvir o posredni spremembi rabe zemljišč; ker Komisija ni predložila dokazov, da bi pridelava soje v Uniji res povzročala posredno spremembo rabe zemljišč; ker brez teh dokazov ni zadostne znanstvene podlage za razvrstitev soje, pridelane v Uniji, kot surovine z visokim tveganjem za posredno spremembo rabe zemljišč; ker je uporaba globalno nediferencirane razvrstitve soje kot surovine z visokim tveganjem za posredno spremembo rabe zemljišč ne glede na geografsko poreklo nesorazmerna in obremenjuje proizvajalce Unije z emisijami zaradi spremembe rabe zemljišč, za katere niso odgovorni;

I. ker je v viziji Komisije za kmetijstvo in prehrano poudarjeno, da je treba vzpostaviti bolj samozadosten beljakovinski sistem Unije; ker Unija pridela le približno 6 % soje, ki jo porabi, in je torej močno odvisna od uvoza; ker je namen napovedanega načrta EU za beljakovine in njegovih izrecnih ciljev, skupaj s cilji odprte strateške avtonomije, predvsem razširiti domačo pridelavo soje, da bi zmanjšali to odvisnost; ker je odločilni ekonomski dejavnik za pridelavo soje v Uniji in za sektor drobljenja soje v Uniji prav trg biogoriv; ker razvrstitev soje kot surovine z visokim tveganjem za posredno spremembo rabe zemljišč odpravlja to tržno spodbudo in je neposredno v nasprotju s cilji načrta EU za beljakovine in cilji

strateške avtonomije Unije;

J. ker se pri drobljenju soje proizvajata sojina moka, ki je glavni proizvod in bistven vir beljakovin v živalski krmi, in sojino olje, ki tvori le približno 20 % sojinega semena in se med drugim uporablja kot surovina za biogoriva; ker je glavno gospodarsko gonilo pridelave in predelave soje povpraševanje po sojini moki za živalsko krmo, ne pa uporaba sojinega olja v biogorivih; ker pripisovanje dinamike širitve pridelave soje predvsem sojinemu olju, ki se uporablja v biogorivih, torej napačno prikazuje gospodarsko realnost tega sektorja in precenjuje učinek posredne spremembe rabe zemljišč, povezan z biodizlom iz soje; ker bo devalvacija sojinega olja zaradi izgube možnosti za njegovo prodajo za biogoriva poslabšala marže za drobljenje in zmanjšala ekonomsko vzdržnost drobljenja domače soje; ker bi to Unijo prisililo, da do 4,8 milijona ton doma proizvedene sojine moke nadomesti z uvozom iz tretjih držav, kar bi povečalo odvisnost od uvoza beljakovin, zvišalo stroške krme in preusmerilo industrijsko dejavnost, ki ustvarja vrednost, iz Unije; ker naj bi ekonomske posledice za ta sektor Unije po ocenah znašale približno 36 milijonov EUR izgub za pridelovalce soje, 120 milijonov EUR za izvajalce drobljenja in do 1,3 milijarde EUR za industrijo biodizla;

K. ker soja kot poljščina, ki veže dušik, zmanjšuje odvisnost od kemičnih dušikovih gnojil ter pozitivno prispeva h kolobarjenju in zdravju tal; ker bi odvračanje od pridelave soje v EU povečalo odvisnost Unije od uvoženih kemičnih gnojil, kar je v nasprotju s cilji Unije o odpornosti dobavne verige gnojil, ki so še toliko bolj aktualni zaradi motenj v oskrbi po ruski invaziji na Ukrajino;

L. ker dogovor o čisti industriji poziva h konkurenčnemu, razogljičenemu industrijskemu gospodarstvu, podprtemu s širokim in raznolikim naborom čistih goriv in surovin; ker zmanjšanje košarice razpoložljivih surovin za biogoriva, tako da se iz nje odstrani soja, zmanjšuje dobavno bazo Unije za razogljičenje prometnega sektorja, povečuje nestanovitnost cen in ranljivost oskrbe ter ni v skladu s tehnološko nevtralnim pristopom z zanesljivo oskrbo, ki je potreben za cilje Unije na področju konkurenčnosti;

M. ker sta v kompasu za konkurenčnost kot osrednji prednostni nalogi Unije opredeljena zmanjšanje strateških odvisnosti ter povečevanje industrijskih in predelovalnih zmogljivosti Unije; ker se z razvrstitvijo soje kot surovine z visokim tveganjem za posredno spremembo rabe zemljišč strateška odvisnost Unije v sektorjih beljakovin in biogoriv kvečjemu poveča, ne pa zmanjša;

1. nasprotuje delegirani uredbi Komisije;

2. naroči svoji predsednici, naj to resolucijo posreduje Komisiji in jo obvesti, da delegirana uredba ne more začeti veljati;

3. poziva Komisijo, naj predlaga nov delegirani akt, ki bo upošteval

naslednja priporočila:

(a) določitev statusa tveganja za posredno spremembo rabe zemljišč za sojo bi morala temeljiti na podatkih „od leta 2008“, kot se izrecno zahteva v členu 3 Delegirane uredbe Komisije (EU) 2019/807, razvrstitev soje kot surovine z visokim tveganjem za posredno spremembo rabe zemljišč pa bi bilo treba pregledati z upoštevanjem popravljene metodologije; če na podlagi podatkov od leta 2008 delež širitve soje na zemljišča z visoko zalogo ogljika ne presega 10-odstotnega praga, določenega v obstoječem okviru, soja v revidiranem aktu ne bi smela biti razvrščena kot surovina z visokim tveganjem za posredno spremembo rabe zemljišč;

(b) metodologijo bi bilo treba posodobiti, da bi se v pridelavo soje v celoti upoštevale prakse zaporedne pridelave, tako da bi razširitev območja pridelave soje in izračunani delež širitve na zemljišča z visoko zalogo ogljika natančno odražala dejansko dinamiko sprememb v rabi zemljišč;

(c) določiti bi bilo treba, da se soja, pridelana v Uniji ali v tretjih državah z enakovrednimi in preverjenimi standardi glede spremljanja rabe zemljišč in krčenja gozdov, prizna kot surovina z nizkim tveganjem za posredno spremembo rabe zemljišč, s posledično izključitvijo iz začrtanega poteka postopnega zmanjševanja, saj ta pridelava ne povzroča spremembe rabe zemljišč, ki naj bi jo urejal okvir o posredni spremembi rabe zemljišč;

(d) potrjuje, da ne nasprotuje postopnemu zmanjševanju biogoriv na osnovi palmovega olja ali odpravi pomanjkljivosti v postopku certificiranja goriv z nizkim tveganjem za posredno spremembo rabe zemljišč, kar je ustrezen in potreben odziv na odločitev odbora STO za reševanje sporov in bi ga bilo treba ohraniti v vseh revidiranih delegiranih aktih;

4. naroči svoji predsednici, naj to resolucijo posreduje Svetu ter vladam in parlamentom držav članic.